

І.І. Рекуненко, канд. екон. наук, доц.,

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ІНФРАСТРУКТУРА ФІНАНСОВОГО РИНКУ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Висхідною посилкою розгляду сутності інфраструктури фінансового ринку є покликання того, що інфраструктура фінансового ринку є частина (елемент, сегмент) структури ринкової системи. Можна з впевненістю говорити про те, що цей елемент є відносно самостійним, із своїм економічним змістом, який породжений і затребуваний системою фінансового ринку.

На основі досліджень, зроблених нами, можна говорити про те, що інфраструктура, в тому числі і фінансового ринку, реалізується як особливе економічне явище, виступаючи як сукупність певних елементів та специфічних видів діяльності суб'єктів господарювання (в основному професійних учасників ринку) на фінансовому ринку. Здійснюючи кожен свій вид діяльності, суб'єкти вступають у економічні відносини як між собою, так і з клієнтами (споживачами капіталу, інвесторами) і реалізація даних відносин здійснюється в процесі руху фінансових активів на фінансовому ринку. Саме обслуговування потоків фінансових активів з моменту створення (акумуляції) до моменту перетворення в інвестиції і є функціонування інфраструктури фінансового ринку.

Сферу фінансового ринку, де відбувається рух фінансових активів, ми розглядаємо як економічний простір існування інфраструктури даного ринку. Основною задачею інфраструктури фінансового ринку є допомога і обслуговування перетворення заощаджень в інвестиції, зниження ступеня інвестиційного ризику, а також реалізація механізму забезпечення процесу накопичення, мобілізації і переливу капіталу з метою його збільшення.

Головною метою інфраструктури фінансового ринку є забезпечення переливу капіталу, його накопичення, мобілізація, за допомогою чого і досягається економічне зростання. Економічні зв'язки між суб'єктами

інфраструктури фінансового ринку об'єднують елементи інфраструктурної системи фінансового ринку, організовують її в єдиний механізм. Завдяки різноманітним зв'язкам вона стає рухомою, відкритою для взаємодії з іншими економічними системами.

Потрібно відмітити, що інфраструктура фінансового ринку і структура ринкової системи мають загальні риси. Обидві вони є елементами економічної системи, що розкривають її зміст. Вони мають одну і ту ж задачу – акумулювати, перерозподіляти грошові кошти, направляти їх на ефективне використання. Але в той же час, і як елемент однієї і тієї ж системи, вони різні, самостійні. Їх самостійність виявляється перш за все у тому, що вони мають різних суб'єктів.

Можна з впевненістю відмітити те, що інфраструктура фінансового ринку це своєрідний цілісний механізм її організації, який виступає свого роду джерелом життєдіяльності системи фінансового ринку. Тому процес становлення інфраструктури фінансового ринку включає і становлення організаційних ознак її елементів (форм, методів, способів, інструментів).

Кожний із існуючих елементів виконує досить важливу і притаманну тільки йому роль в організаційному механізмі функціонування інфраструктури фінансового ринку. Їх розвиток і постійне вдосконалення означає процес становлення і розвитку організаційного механізму.

Враховуючи множинний поелементний склад організаційно-економічних основ функціонування інфраструктури фінансового ринку, можна говорити про її багатоваріантність, рухливість, трансформацію, широкі економічні межі мінливості. Саме ці характеристики інфраструктури фінансового ринку дозволяють судити про становлення її на різних рівнях: державному, регіональному, місцевому. Результатом цього функціонування є становлення національної, регіональної та місцевої інфраструктури фінансового ринку.

З урахуванням того, що не існує єдиного трактування сутності та самого поняття «інфраструктура фінансового ринку», проведене нами

дослідження дозволяє сформулювати наступне визначення інфраструктури фінансового ринку – це сукупність елементів (інститутів, установ, організацій, технологій, норм, систем), що забезпечують, регулюють та створюють умови для нормального, безперервного, багаторівневого (міжнародного, національного та регіонального) функціонування фінансового ринку та взаємодії його суб'єктів на основі купівлі-продажу фінансових активів.

Рекуненко, І.І. Інфраструктура фінансового ринку як економічна категорія [Текст] / І.І. Рекуненко, Р.В. Коробка // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27-28 жовтня 2011 р.): у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2011. – Т. 2. – С. 67-68.